

SENY

REVISTA QUINZENAL NACIONALISTA

SUMARI

Homenatge a Francesc Fontfreda.—Dietari internacional, Agost, per R. M.—Notes Musicals, per R. V. C.—Notes Ciutadanes.

Donstiu de 1919

ANY I NÚM. VII.

OLOT, 1.ª QUINZENA DE SETEMBRE DE 1919

Joan Guàrdia

SERVEI DE PUBLICACIONS DE «SENY»

Publicacions periòdiques recomenables

La Veu de Catalunya, diari. Subscripció trimestral, 6 ptes.

D'aci d'allà, Magazine mensual. Subscripció anual, 14 ptes.

Economia i Finances, revista quincenal. Subscripció anual, 9 ptes.

Agricultura, revista quincenal. Subscripció anual, 9 ptes.

Gasetta Catalana d'art dramàtic, revista mensual. Subscripció trimestral, 1'50 ptes.

Catalunya marítima, revista desenal. Subscripció anual, 10 pessetes.

La Revista, quaderns de publicació quinzenal. Subscripció trimestral, 2'50 ptes.

Quaderns d'Estudi, revista mensual de octubre a juny, o siguin 9 números a l'any. Subscripció anual, 8 ptes.

Biblioteca literaria de la «Editorial Catalana S. A.»

Preu, 2 ptes. volum, Subscripció anual (un volum mensual), 22 ptes.

Virgili: Eneïda, traducció de Mossèn Llorenç Riber (dos volums).

Dickens: Una cançó nadalenca, Traducció de Josep Carner.

Mark Twain: L'elefant blanc, robat, traducció de Josep Carner.

Andersen: Contes, traduïts per J. d'Albafort, il·lustracions de Torné Esquius.

Mark Twain: Les aventures de Tom Sawyer, traducció de Josep Carner.

Edgar A Poe: Els assassinats del carrer Morgue, traducció de Carles Riba.

Shakespeare: Coriolà, traducció de Magí Morera i Galícia.

Goethe: Herman i Dorotea, traducció de J. Lleonart.

Carles Soldevila: L'abrandament, novel·la.

George Elliot: Silas Marner, traducció de Josep Carner.

Erckmann Chatrián: L'amic Fritz, traducció de Joan Sitjar

Molière: El burgés gentilhome, traducció de Josep Carner

SENY

REVISTA QUINZENAL NACIONALISTA

ANY I. NUM. VII.

OLOT, 1.ª QUINZENA DE SETEMBRE DE 1919

HOMENATGE A FRANCESC FONTFREDA

UNA BRANCA DE ROURE AL SEPULCRE

El matí del dia 30 d'Agost, anaren alguns amics de Fontfeda a deixar sobre el seu sepulcre una branca de roure. Tant que plavia a Fontfeda tota manifestació cívica, aquesta tan seriosa i noble, com podia plaure-li! Vora el dels seus amics no hi mancava el gentil homenatge de distingides dames i senyoretetes. Deixada la branca sobre el sepulcre, Eugeni d'Ors dirigí als presents unes belles paraules evocadores dels anys darrers de Fontfeda, en què apareixia atuït i deformat per la malaltia. Deia Sant Agustí que de les ferides i nafres del martiri, en restarien vestigis en els màrtirs per major bellesa, en el dia de l'última prova. Tampoc serien perdudes pel nostre amic aquelles ferides morals que, obeint a baixos instints, li havien estat fetes, des de la paraulada encrudelida del nen del carrer fins a l'expressió llençada pel periòdic advers.

INAUGURACIÓ DE LA SALA DE CON- FERÈNCIES DE LA BIBLIOTECA

La inauguració de la Sala de Conferències de la Biblioteca fou una vetllada necrològica en memòria de Fontfeda. En un bell i concís parlament el diputat don Josep Maria Masramón digué la significació que tenia aquella festa. Després don Josep Maria Capdevila llegí una biografia de Francesc Fontfeda, qui havia estat primer secretari del Patronat de la Biblioteca. Parlà després el director d'Instrucció Pública, don Eugeni d'Ors, qui presidia l'acte.

PARLA EUGENI D'ORS

La Ciutadania oficial i la Ciutadania eficient

Començà dient com s'endevinava en els articles de Fontfreda que hi havia algú que els obeïa, que eren com la guia d'una ciutat en formació, en l'estricta sentit de la paraula, és a dir, que poderosament contribuïen a la formació d'una ciutadania.

No tots els pobles que les guies oficials anomenen ciutats, verament ho són, encara que així en aquelles consti. Em deien, un d'aquests dies, d'un poble, que li mancaven dugues cases per ascendir a la categoria de vila. Doncs be imaginem les dugues cases construïdes, imaginem també l'ascens oficial acomplít. I el poble, però, restaria com era. Ciutats hi ha que són ornades de tots aquells títols que l'Estat, pugui oferir. Elles tindran jutjats de la instància que vulgueu, i altes autoritats civils i militars, i centres d'ensenyament dit superior i dit secundari, etc. Però si els manca l'esperit de ciutadania no són ciutats encara. I tots els títols són propiament només que a les geografies o a les guies oficials.

Llavors digué com aquest malestar d'Olot de què parlen els diaris, deuria dar-nos alegria. I que no s'hauria de desitjar que minvi ni s'apagui. Es el dolor de l'infantament de la ciutadania.

En altres ciutats aquesta dolor havia començada i s'hi ha extingida. Es Girona, per exemple. El benestar hi retornava. El visitant de la ciutat experimentava també aquest benestar al fer-hi entrada; el visitant que d'ella només l'importava veure'n aspectes monumentals o bé aquells indrets plens de memòries o els jardins. Però el visitant català havia de sentir en el cor que estava en una ciutat morta.

No així Figueres: allà la ciutat hi té poca cosa de monumental, és una ciutat gairebé lletja; però la victòria cívica l'observarieu en tot el poble. En l'actitud dels ciutadans, en el seu parlar, en el seu mirar, en totes les maneres, observarieu alguna cosa viva, trobaríeu aquella manera de dignitat íntima només trobada ont vibra l'esperit de la ciutadania.

Ara Olot està en el moment de la opció. Pot triar entre les dugues solucions: entre el benestar que com a ciutat la mati, o la dolor que la torni prolífica.

La ciutadania no es guanya amb un acte ni en un moment; és cosa de cada moment, és cosa que cal guanyar-la cada dia, No hi ha llei que la pugui conferir. Es una cosa interna. Quan els negres del Nord-Amèrica aconseguiren la lliberació, quan eren lliures ja per la llei, anaven encara a

demanar als senyors antics la continuació de l'esclavitud abolida. No sabien ésser lliures. Per llei els era donada la llibertat, però intimament continuaven esclaus.

Acostament a la Metròpoli.

Llavors digué com calia conquerir aquesta ciutadania. Calia en primer lloc desfer tota rústica desconfiança envers la metròpoli. No manca gent que odia la llibertat i la dignitat que aneu a conquerir, i prova de suscitar aquesta desconfiança.

Esperit de universalitat. La Biblioteca.

En segon lloc, caldria tenir tothora al cor un ample i vigorós esperit d'universalitat. Ha estat aquesta una idea ferma en la ment de Fontfreda. Ell havia dit sovint que només podien tenir un veritable interès local aquelles coses que podien tenir algun interès universal. Mogut d'aquest esperit ell lluitava per la implantació de la Biblioteca. Ell reconeixia en la Biblioteca un instrument poderós d'universalitat. Anys endarrera podia dir un regidor, combatent la implantació d'una Biblioteca: ¿què se'ns en donen, llibres que parlin, per exemple, de Rússia?—Avui s'ha pogut veure què se'ns en donen: tafabricant en podia desdenyar indolentment la lectura; però, el llibre negligit, altrament ple d'un idealisme generós, anava a la butxaca espellifada de l'obrer que posaria una bomba a la fàbrica; el patró no volia saber res del llibre, però el germen volava pels aires i es colgava en son mateix jardí. I res pitjor que el desconcert produït per la sorpresa d'esdeveniments insospitats totalment i desconeguts en llur fons.

Les cançons

Però encara en els prestatges d'una Biblioteca hi han les cançons. Dintre cada llibre canten les cançons que ni les bales ni els sabres poden destruir. Què importa que la força les privi per passeigs i carrers? Podia privar-se la Marsellesa, però hauria calgut només que fos guardada en un paper en lletra i signes musicals, perquè en sorgís un dia i encengués la Revolució donant començament a una era nova.

Contra el provincianisme

Caldria en els olotins el propòsit intim de per sempre desfer-se de qualsevol manera de provincianisme. Caldria que arribessin a treure de l'escut d'Olot aquell «Muy leal ciudad»; caldria, que aquesta tara de submissió provinciana s'esborrés i en lloc de trobar-la «Muy leal» fos trobada «Muy desleal, muy ingobernable y muy insufrible ciudad». I aixó us dirien quan hi hagués a Olot, viu, l'esperit de ciutadania.

Ja sabem que com aquí s'ataca millor el provincianisme és amb l'ús i cultiu de la llengua catalana. De qualsevol acte en que us ampareu d'ella en veureu banit com per miracle l'estigma del provincianisme. Qualsevol acte en què no us serviu d'ella serà migradament provincià.

Instruments per a canquerir la ciutadania. a) El Ferrocarril en projecte.

I ara, les dugues pròximes realitzacions que hauríeu de dur a terme, són d'una banda la comunicació més directa amb el Centre. I un Instrument d'això és el ferrocarril que teniu ja en projecte.

b) L'Escola de Bells Oficis.

I d'altra banda, que Olot dongui un producte propi, que la faci, en virtut d'eil, ciutat inconfundible. Sembla, vist per alt, que això darrer sigui un vestigi de localisme oposat a l'universalisme que havem dit. Però, no; a les col·lectivitats com als individus, allò que els dona algún valor universal és que hagin donat al món un producte propi.

I ara la situació econòmica d'Olot és de profunda crisi. Hi ha d'una banda un allunyament dels centres expendidors, que donia als productes de les indústries olotines una inferioritat econòmica sota els productes iguals de les fàbriques de més a vora del Centre. Les despeses de transports, han de cobrar-se d'un rebaix fet al treball en una de les dugues formes: o bé de rebaix de sou al treballador, o bé d'augment d'hores de jornal impagades. I com que és una exigència proletària la igualtat de sou i d'hores en tots els països, la indústria d'aquí passa una crisi de difícil solució.

Cal, no fos més que com a previsió, cercar maneres noves de treball, i aquestes se'ns mostren amb la futura Escola de Bells Oficis que teniu projectada. Aquesta Escola—digué—ahora que podria resoldre aquesta crisi, donaria a Olot la manera de produir alguna cosa d'original, que portaria al mercat del món. I com els productes d'aquí en lloc més fóren, és de tot arreu que us els vindrien a cercar. Llavors res hi faria l'allunyament del Centre; el centre principal expendidor, fóra Olot; i no tindria competidors terribles.

Homenatge a Fontfreda

Després l'orador digué que, que havent vist un carrer amb el nom de Fontfreda, havia demanat si era el nostre amic que li donava el nom, i que havent-se-li dit que no, havia pensat que l'homenatge que devíem a En Fontfreda era, efectivament, més que no un homenatge extern

d'aquella mena, l'homenatge que la seva presència d'alguna manera, com en l'acte d'avui, persistís en tots els actes de la Ciutat, i en els productes d'ella, en els seus jardins futurs i en les fonts que hi brollarien, i en les Escoles noves i en les belles obres que hi foren produïdes i en les paraules i en les actituds de tots els ciutadans. I així fos pels olotins la seva obra com un veritable, com un bell inici.

PARLA EVELI BARNADAS

Llavors respongué l'Alcalde don Eveli Barnadas el qual pronuncià un bell parlament de gràcies. Respongué a don Eugeni d'Ors en nom dels ciutadans olotins i feu promesa que si l'autoritat civil esdevenia un títol và, una condecoració inútil — i sabem bé el sentit que aixó tenia, — ell, com a bon olotí, no ostentaria més el títol inútil de President del Municipi.

Per l'energia i bon seny amb que ha estat portada la qüestió a la qual el senyor Barnadas al·ludia, l'esperit de ciutadania no s'havist ofegat en sa naixença en aquesta ciutat. Però ara cal persistir en la tasca empresa i no oblidar les lliçons que contenia aquella diada nobilíssima: elles podrien constituir el nostre programa de ciutadania.

DIETARI INTERNACIONAL

AGOST

Dia 15.—Es reben noves d'Hongria anunciant que s'ha obert sumari contra Bela-kun. L'Arxiduc Josep obra per mandat de Carles qui es creu encara rei. Els Sud-eslaus es posen en contra d'ell.

Dia 16—L'Entente contesta a Romania en sentit de ratificar-se en les comunicacions que la Conferència de la Pau havia dirigides al govern de Bucarest. Exèrcit i govern romanesos deuran obrar d'acord amb les potencies aliades en alló referent a Hongria.

Dia 17.—S'ha constituït el nou govern de Iugo-Eslàvia, tinguent-hi intervenció principal els representants del bloc democràtico-socialista. També l'Arxiduc Josep ha constituït el ministeri hongarès.

Dia 18.—De Londres es reben noves d'haver-se firmat entre Anglaterra i Pèrsia un important conveni.

Dia 19.—Finlandia s'ajunta a la Polònia, Lituània, etc. per lluitar contra els bolxevistes.

Dia 20.—Briand declara en un discurs pronunciat a Saint-Etienne que, desaparegut el perill nacional, s'ha acabat la unió sagrada.

Dia 21.—A la Cambra belga el ministre de Negocis estrangers pronuncia un discurs demanant que s'aprovi el Tractat de Pau que continua en discussió.—Es complica la situació yanki-mexicana.

Dia 22.—En la reunió del Consell Suprem a París s'ocupen de la perillosa situació de l'Alta Silèsia.—Es reben notícies de Londres diguent que serà concedida l'autonomia a Corea.—A Viena del Castel'lo (Portugal) han estat detinguts els membres de un comitè maximalista.

Dia 23.—L'Entente no reconeix el govern de l'Arxiduc Josep.—Notícies de Weimar expliquen com Ebert jurà la Constitució, durant l'Assemblea Nacional.

Dia 24.—S'anuncia que a conseqüència de l'actitud del Consell Suprem interaliat dimiteix l'Arxiduc Josep.

Dia 25.—De tornada del seu triomfal viatge per la Alsàcia i Lorena anirà a París Mr. Poincaré.

Dia 26.—L'Arxiduc Josep ha deixat el govern hongarès.

Dia 27.—Els bolxevistes han abandonat Odessa.—La premsa de París expressa la creença que el tractat de Pau no oferirà grans dificultats al Parlament.

Dia 28.—Un senador americà declara que el tractat de Pau serà ratificat per Amèrica en setembre amb l'ajuda de dotze senadors republicans.—Mor a Pretoria el general Botha.

Dia 29.—El Consell Suprem interaliat disposa que siguin repatriats immediatament els presoners alemanys.

Dia 30.—De Roma es reben noves de que el govern està preparant un ample decret d'amnistia.

Dia 31.—Notícies de Basilea donen compte del darrer discurs d'Ebert en el que aquest declara difícil la situació d'Alemanya i la necessitat de unir-se tots per a aconseguir la seva reconstrucció.

R. M.

NOTES MUSICALS

RECITAL SAINZ DE LA MAZA.—Amb una concurrència més selecta que nombrosa, tingué lloc el dia 24 del passat agost en el nostre colisseu, el recital del notable guitarrista Sainz de la Maza, qui ens mostrà un perfecte domini del sonor instrument, vencent les grans dificultats que presenta el ritmat Bach i interpretant excel·lentment Mozart, Sors, Mendelssohn i Chopin.

Ja no cal dir lo be que resultaren, pel caracter, les obres de Albeniz, Granados i Tàrrega. El senyor Sainz de la Maza es mostrà notable compositor amb la deliciosa Gavota que ens donà a conèixer. Fou molt aplaudit.

RECITAL JULI PONS.—Amb un auditori no menys selecte i potser un poc més nombrós, poguèrem el dia 27 darrer, admirar el cel·lebrat pianista Juli Pons, qui anà desgranant, al teclat, l'escullit programa que constava de dues sonates de Beethoven en la primera part; la segona fou tota dedicada a Chopin; en la tercera poguèrem admirar aquests joiells de la composició que es diuen «Le Cou-Cou» de Daquin; «Sœur Monique» Couperin i «L'alegre forjador» de Haendel que foren deliciosament interpretats.

Amb dos composicions del seu malaguanyat mestre Granados clogué en Juli Pons el notable concert, al final del qual fou llargament aplaudit.

El dia 29 donà altre concert al Centre Catòlic amb un interessant programa entre quals composicions cal citar la *sonata patètica* de Beethoven.

R. V. C.

NOTES CIUTADANES

EL CASAL CATALÀ. - La inauguració del Casal Català, diumenge passat, es de una gran força esperançadora. Gestada aquesta patriòtica entitat en dies d'intranquil·litat espiritual a Olot, respon a una natural fretura del poble olotí pel conqueriment de sa propia personalitat i sa contribució amb el digne tribut a la obra de desvetllament de la Pàtria Catalana.

Avui però que els horitzons són ja asserenats tots veiem amb perfecta claredat

la tasca formidable que cal esperar de la entitat naixent: la veritable purificació d'aquesta terra: la Escola olotina de Bells Oficis: la redempció de tants captius de esperit, de llur esclavatge...

L'acte d'inauguració del Casal palesà com la voluntat d'aquells que el menen és abrandada d'aquesta fermesa que es garantia de triomf en tota lluita.

Perquè ressenyariem aquí aquest acte si tot l'Olot selecte el presencià?

FESTES DEL TURA.—Els actes religiosos de les festes no foren menys lluits que de costum. El P. Ramon M.ª de Bolós donà en la novena una sèrie de exposicions evangèliques molt interessants i molt zeloses. Predicà en català tal com correspon a nostra població segons l'esperit de la Iglesia. Ens dol però que s'excloís d'aquesta regla de bon seny el dia de la festivitat del Tura, basant-se segurament en la concepció ignara dels esclaus de Castella, que el castellà muda més. Ens consta però la bona disposició del P. predicador per a fer-ho en la llengua del país; però cal lamentar que la catalaníssima devoció del Tura no sigui mantinguda amb la puresa, amb l'autenticitat que escau a les coses religioses, i hagi de sofrir traduccions.

LA SORTIDA DEL BATALLÓ.—La sortida del Batalló d'Estella ha esvaït de moment el malestar espiritual que hi havia en la nostra ciutat. No podia haver-hi altra solució que no ofengués la dignitat ciutadana: era la solució única. El poble s'hauria mantingut en perenne estat de protesta mentres no fossin reconeguts explícitament els drets que el títol de ciutadà dóna; El poble olotí s'ha mantingut fins avui en una actitud digna. Fins avui no l'ha d'haver avergonyit la covardia.

La sortida de la guarnició militar és econòmicament profitosa. Hi ha molts serveis, especialment de beneficència pública, desatesos, els quals podrien atendre's amplament amb les subvencions quantioses cedides fins avui a la guarnició.

Cal persistir en les decisions preses i no caure en covardies i temors rídicols, que ens posarien al nivell espiritual de les ciutats mortes.

MILLORA EN L'ENSENYAMENT.—La insistent reclamació d'avenç en les nostres manifestacions culturals, a la que nosaltres hem cregut un deure col·laborar eficaçment, no haurà pas estat vana.

En el rengle de la ensenyança, ultra els projectes de reforma d'escoles primàries avui en estudi, i de implantació de la escola d'Arts i Oficis, ja s'han palpat resultats ben pràctics. Conegudes són les millores introduïdes en l'ensenyament pels Rvnds. PP. Escolapis, que van manifestar-se, entre altres coses, amb la exposició agrícola d'aquest istiu.

Però avui ens plau comentar favorablement la fulla programa per al vinent curs publicada per el Col·legi de religioses del S. Cor de Maria, la lectura de la qual dóna la sensació de les reformes ben compreses.

Senyalem especialment, demés d'aquesta sensació global de renovació de la escola primària, la introducció d'estudi de llengües, català, francès i anglès, de ciències físico-naturals i higiene, de història de Catalunya, del professorat mercantil, amb tres cursos de matèries ben escullides, i demés l'ensenyament del batxillerat i del professorat de piano amb els complements mecanografia, taquigrafia, labors.—etc.

Tot aixó dóna fe d'una preocupació en seguir bé modernes corrents de la pedagogia, d'una sensibilitat del pas del temps, que per si sola és de veritable valor.

Plau-nos amb aquest motiu endreçar la nostra felicitació a la direcció del Col·legi.

EL SEGON CERTAMEN MUSICAL.—Fou un veritable èxit el del segon Certamen Musical celebrat en la nostra ciutat, tant per el nombre de composicions rebudes com per la qualitat de les mateixes' fins el punt que, pel propòsit del Jurat de no concedir accèssits, quedaren sense premiar composicions ben notables. Es una prova d'aixó l'haver el diputat don Joaquim de Solá-Morales doblat generosament el seu premi per l'haver-hi dugues composicions presentades que n'eren igualment mereixedores.

No fou possible, degut a les circumstàncies, que l'Orfeó ens fes sentir les composicions corals. La cantatriu senyoreta Andreua Fornells cantà en la festa les interessants cançons d'Antoni Pérez Moya, i el «Quartet Renaixement» executà el quartet original del seu director don Eduard Toldrà. Aquesta obra que consta de quatre temps, tots ells amb gran destresa i seguint les petjades dels millors autors clàssics, mereixé l'elogi dels intel·ligents i creiem que un dia farà honor a la nostra ciutat que, premiant-lo, ha tingut el goig de sentir-lo per primera vegada.

Digne complement del Certamen fou el concert de la nit, l'èxit del qual fou complet tant artísticament com per banda del públic que omplia el teatre. Val a dir que el treball dels artistes, ja coneguts pel nostre públic, s'ho mereixia. El «Quartet Renaixement», a càrrec del qual anaven la primera i la tercera part del programa, executà molt bé el Quartet en sol n.º 2 de Beethoven i el Quartet en fa de Dvorak. A la segona part la senyoreta Andreua Fornells cantà un escollit programa de lieders clàssics i catalans. Hagué de repetir «L'amor de les roses» de Cèsar Frank i «A una nova amiga» del mestre Gibert i Camins. Aquest, que acompanyava al piano les cançons de la senyoreta Fornells, sigué com ella molt aplaudit.

Nosaltres ens veiem quasi obligats a seguir l'empresa començada amb més entusiasme que mai i podem anticipar al públic el propòsit que tenim que l'any vinent ens visiti, junt amb el «Quartet Renaixement», l'«Agrupació d'instruments de vent» de l'«Associació d'Amics de la Música» perquè ens faci conèixer obres com el septet de Beethoven i el quintet per clarinet i corda de Mozart.

OFICINA I LABORATORI DE FARMACIA

DE ANTON BOLÓS I VAYREDA

SERVEI ESCRUPULÓS I CIENTIFIC
MEDICAMENTS PURS GARANTITS
MODERNS APARELLS DE LABORATORI
ESPECIFICS; INJECTABLES; OXIGEN; ANALISIS

S. RAFEL n.º 28

TELEFON n.º 40

Terrens per a vendre

o acensar

situats al millor punt urbanitzat
del Pla de Llacs

Raó Carrer de la Proa 16, 1er.

YOGHOURT

Se serveix a domicili

Per encàrrecs:

CELLER OLOTÍ

Passeig de Blay, 52